

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Manna Animæ Sev Exercitium Facile Simul Et Fructuosum Illis, Qui Quoquo Modo Vacare Orationi Desiderant

Segneri, Paolo

Dilingæ, 1699

XXX. Radix omnium malorum est cupiditas, quam quidam appetentes erraverunt à fide, & inseruerunt se doloribus multis. 1. Timoth. 6. 10.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48281](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48281)

eus accidit. In sinu navis, quia ultro se immisit, *invenit navim*, quietis loco passus est tempestatem, & pro gloria probrum culit. An levis tibi ignominia videtur, quod fortes reum esse prodiderint ejus agitationis, quâ movebatur Oceanus? è contrario in ventre piscis quiete fruebatur, quia non ipse se immisit, in sinu piscis gloriam consecutus est. Fruebatur quiete, quia, ut vides, decantare hymnos potuit. Consecutus est gloriam, quia monstrum illud, dum in arenam evomit, tantum illi autoritatis conciliavit, ut

primâ concione sanctificaret. Non peccatricem. Summam igitur habe obedientiâ virtuti, nec dâ quisquis suum sequitur ductum, *fulsum isrl.* Confundetur *isrl.* *lunare suâ.* Quis autem magis confundetur? solus obediens: *diverint.* & *observaverint,* *comple dies suos in bono,* & *annos suos in pio.* Job. 36. 11. *Complebunt dies suorum,* quia vivent quietissimi, *complebunt annos suos in gloria,* quia morientur gloriosi.

XXX.

Radix omnium malorum est cupiditas, quam quidam appetentes everunt à fide, & inseruerunt se doloribus multis. 1. Timoth. 6. 10.

1. **C**onsidera, alio modo truncum arboris, & alio radicem esse principium fructuum. Totidem fructus dat truncus, quot radix, sed ista hoc habet insuper, quod illos nutriat. Ecce nunc discrimen, quod est superbiam inter, & avaritiam. de quâ solâ hoc loco Apostolus loquitur, cupiditatem vocans, vel ut clarius exprimitur in textu suo originali, Philargiriâ, seu amorem pecuniæ: Superbia etiam ipsa parit cuncta hæc mala, quæ ab Avaritiâ generantur: sed avaritia præterea nutrit. Atque ita ubi superbia dicitur *Initium omnis peccati*, Avaritia etiam *Radix* appellatur. Si homines non tantâ aviditate congererent, & cumularent opes, an credis tantas fore

vires superbiæ? Considera superbia sed egenum. Non potest diu tenere omne illud malum, ad quod superbus locuples pertingit, imò nec esse re quidem. Et ideo videtur superbia, si per se spectetur, potius esse principium malorum ordine intentionis quia primum, quod vult homo, propria excellentia, & sic esse quasi stirps seu truncus arboris. *Initium omnis peccati superbia est.* Avaritia vero esse potius principium malorum ordine executionis (hæc enim est prima, quæ homini vires subministrat procurandi excellentiam cupitam, interveniente pecuniâ, quæ omnia potest) & sic etiam esse Radix. *Radix omnium malorum est cupiditas.* Deinde

non dicitur esse Radix omnium malorum, quod omnia in omnibus pariat, sed quia parere illa potest, & reipsa plurima semper parit. Quo sensu etiam superbia dicitur stirps fecunda malorum. Arbor non semper profert omnes fructus, quos potest. Sed quid inde? nonne statim extirpatam illam ejicis ex orto, quæ non nisi pestilentem profert? itaque ne mireris avaritiam nondum omnes in te produxisse fructus suos pestimos. Producet illos quamprimum. Non audis dicentem Apostolum? *Radix est.*

2. Considera, quomodo compendio dicitur avaritiam non solum posse generare, sed reipsa generasse pestimos quosque fructus, dicit Apostolus, produxisse infidelitatem. Radix omnium malorum est cupiditas (vel dicamus *Amor pecunie*) quam quidam appetentes erraverunt a fide: ubi pro majore claritate notandum relativum quam non refertur ad cupiditatem, sed ad pecuniam, quæ in contextu latino non exprimitur, sed intelligitur: Hæc enim est, quæ appetitur. Poruit dicere Apostolus avaritiam generare duritiæ cordis erga pauperes, generare violentias, fallacias, fraudes, prodiones, sed satis ipsi fuit dicere, demum esse causam infidelitatis: Vide, quomodo, etiam in ipso intellectu. Multi fuerunt, qui metu tormentorum negarunt fidem. Sed malum non fuit intellectus, quem perverterit, fuit voluntatis, quam perterruit, & debilitavit: prout accidit in S. Petto. At avaritia amplius aliquid quocunque metu potest; quia facit,

ut non tantum in voluntate, sed in intellectu sit malum. Et ideo non ait Apostolus, *quam quidam appetentes negaverunt fidem, sed erraverunt a fide.* Et ratio est, quia fides Christiana nimis quantum adversatur votis cupidorum. Et ideo cum ferre non possint acerbos conscientia remorsus, sensim falso sibi persuadent, non adeo esse certa, quæ de rebus vitæ alterius sparguntur. *Venite, & fruamur bonis, quæ nunc sunt.* Unde tam grandis fiducia? *Non est, qui agnitus sit res versus ab inferis.* Sap. 2. Nec istud tantum, sed sicut omni modo laborant sustinere malè parra tanquam primum principium, cum in favorem suum non reperiunt doctrinas sanas, vertunt se ad conquirendas laxas, malè fundatas, infideles, & ita afficiuntur errori, ut non solum amplectantur, sed etiam adorent. *Communiaverunt veritatem DEI in mendacium, & coluerunt.* Rom. 1. 25.

Nunc vide paulum, an sit consentaneum rationi, hujus maledictæ cupiditatis pati dominium. Adeo perverter intellectum, ut etiam fidem tollat. En! quo denique prolabantur isti insatiabiles amatores pecuniæ, ad cultum idolorum. *Argentum suum & aurum suum fecerunt sibi idola, ut inverterint.* Ol. 3. 4. Sed ne pures solum esse Idololatrias, sunt schismatici, sunt hæretici, sunt Hebræi, sunt Turcæ, sunt demum, quidquid voles, quia amor pecuniæ facit, ut illi sectæ secederentur, quæ rationi statim plus utilitatis allatura videtur. Et sic patet re-

verà nullam certam fidem eos profiteri, sed errare incertos de fide in fidem, prout eorum rebus commodare videtur. *Secundùm multitudinem fructus sui multiplicaverunt altaria.* Ol. 10. 1. Atque hoc est, quod Emphasi majore dicere volebat Apostolus, cum ait: *Erraverunt à fide.* Vult dicere: *Erraverunt à fide in fidem, & sic potius Athei habentur.*

3. Considera, quomodo non dicat Apostolus: *Habentes pecuniam erraverunt à fide, sed Appetentes.* Quia is, qui habet, & non appetit, non eò pertinget mali. Pertinget autem, qui appetit, etiam non habeat, ut illam consequatur. Non est igitur malum in possessione pecuniæ, hinc enim aliqui magnum hauserunt profectum, sed in cupiditate illius. *Nihil est iniquius quam amare pecuniam.* Eccl. 10. 17. Ait *Amare.* Non ait *Habere.* At tamen bene nota, illos, qui è pecuniâ fructum perceperunt, non percepisse, dum servarunt pecuniam, sed cum eam liberaliter dispensarunt pauperibus, repletis, cœnobiis, quando, inquam, jam habere desierunt. Quin inò scisne quis inde fructum tulerit non modò magnum, sed maximum? qui eâ conculatâ omnia reliquit pro DEO. Ut adeò videas, dum penes te est pecunia, eam nullâ ratione prodesse. Plus mali conferre potest quàm boni, quia, ut desint alia, à te obtinere potest, ut ames. Tunc multum boni tibi conferret, cum illius parte aliquâ pro DEO te privas, uti faciunt eleemosynarii, liberales, sanctè magnifici. Tunc

etiam plurimum conferret, cum DEO illa omnino te spoliatis, uti faciunt divites, qui in Religione DEO se consecrant. Unde etiam constat, tantum honorem assidendi Christo Judicio non promitti divitibus, quoniam suarum magnam partem per intervalla rebus sacris impendant, qui pro ipso totum relinquunt. *Dei potentes non abjicit, cum & ipse sit potens sed non salvat impios, & iudicium pariter tribuit.* Job. 36. 5.

4. Considera, ut etiam cesset malum, quod amor pecuniæ multis in sequacibus affert quoad intellectum tollendo fidem, adhuc alia esse innumera, quæ quotidie in voluntate producit. Et ideo dicit Apostolus de miseris: *Inseruerunt se doloribus multis.* Dolor in sacris paginis gemitum habet significationem. Aliquando significat malum culpæ. *Dimittite, inquit, plangam paululum dolorem meum.* Job. 10. 20. Eò quòd sancti non reperiant in mundo majorem dolorem quam lapsus sui. Aliàs significat malum penæ. *Hec mihi sit consolatio, ut affligens me dolore non parcat.* Job. 6. 10. Quocumque sensu accipias, isti miserabiles amatores pecuniæ *inseruerunt se doloribus multis.* Nam quoad peccata, non tantum in illa incidunt, sed *inserunt se*, illaqueant, implicant, ut sese extricare non possint, sed malitè mori damnati, quàm fideliter reddere debita. Et hæc est ratio, cur dicat Apostolus: *Qui volunt divites fieri, incidunt in tentatione, & in laqueum Diaboli.* 1. Tim. 6. Pecunia illi, qui non-

dam habet, fit tentatio, ad illam malis
artibus acquirendam. Illi vero, qui
male acquisivit, fit laqueus, quia Sata-
nas eo vincit & ligat, ne unquam am-
plius perdat. *Qui aurum diligit, non
iustificabitur.* Eccl. 31. 5. Quoad pec-
nas, cui dubium esse potest, quin isti
infelices semper se injerant doloribus
multis? O quam dense sunt spinæ,
in quas oculus teus se induunt! Spi-
næ sunt labores, quos tolerant in colligenda pecuniâ. Spinæ sunt timores,
quos experiuntur in illâ servandâ. Spi-
næ sunt tormenta, quibus cruciantur,
si perdant. Unde merito dici de iis
potest: *Seminant dolores, & metunt
eos.* Job. 4. *Seminant dolores,* qua-
tenus hi inuunt malum culpæ, & me-
tunt eos, quatenus significant malum
pœnæ, in quod illi vertuntur. Et hi
tamen utinam cum hac vitâ finiantur.
Super sunt dolores alterius vitæ, qui-
bus pariter ultro se inserunt. Quippe si
dixisset Christus: *Beati divites, quo-
niam ipsorum est Regnum caelorum,* non
immerito queri possent, si salute exci-
derent, quia ista in illorum potestate
non esset. At cum disertè dixerit:
Beati pauperes; de nemine queri pos-
sunt, nisi de se ipsis, quia facile fieri
poterant pauperes, & nolebant. Tu
interea quid dicis? an æquum tibi vi-
detur, ut in corde tuo illi præbeas lo-
cum, qui alios fructus non germinat,
nisi dolorum?

5. Considera, si fortè iniquâ sorte
jam præbuiſti locum, omnem adhi-
bendum possibilem conatum, ut inde
tollas. Conatum dico, quia hinc non

sufficit quicumque vulgaris labor. *Ra-
dix omnium malorum est cupiditas.*
Quando negotium nobis est cum sen-
su, cum invidia, irâ, & aliis ejusmodi
affectibus, negotium est cum ramis ar-
boris, & ideo multo opus est sudore, ut
frangas; quia rami sunt arboris, sed
malignæ. Denique tamen perfringun-
tur. Quando negotium est cum su-
perbiâ, negari nequit laborandum ma-
gis, ut desicias, quia negotium est cum
trunco arboris. Sed tandem repeti-
tis ictibus securis etiam ista, velit, no-
lit, proſternitur. At quando cum a-
varitiâ negotium est, venit ad radi-
cem arboris, & ided, o quanto tunc o-
pus est nisu brachiorum, ut eradices,
quanta convulsione, concussionem, su-
dore & utinam ista demum sufficiant.
Vides igitur, non esse existimandum
vinci posse hunc amorem pecuniæ nisi
per multos actus contrarios, nisi vi
magnæ applicationis, animositate, &
orationis multiplicis. Hic est affectus
vehementissimus omnium. Neque
mirum esse debet: quia affectus ceteri
omnes tendunt ad singulare bonum,
sensus ad illicia carnis, invidia ad de-
pressionem æmuli, Ira ad dejectionem
inimici, Superbia ad amplius quoddâ
bonum, quale est exaltatio sui, tendit
nihilominus ipsa quoque ad unum so-
lum bonum. At amor habendi ad bo-
num tendit, quod censetur cuncta bo-
na complecti, quale est Pecunia. *Pe-
cunia obediunt omnia.* Qui multum ha-
bet pecuniæ, videtur sibi summâ faci-
litate posse consequi promotionem
sui, dejectionem inimici, depressio-
nem,

nem æmuli, illecebras carnis etiam magis concupitas. Atque ita qui pecuniam amat, videtur sibi amare bonum, quod æquivalet infinito, & quod consequens est, illud amat infinitè. *Avarus non implebitur pecuniâ.* Eccl. 5. 9. Si dicas te non agnoscere in te ipso affectum tam fœdum, hæcenus à nobis execratum, solerter attende, quia metuo, ne illum fortè non cognoscas. *Radix omnium malorum est cupiditas.* Luxuria, Invidia, Ira frondes sunt, citò cognoscuntur. Superbia truncus est, facilius agnoscitur. At avaritia radix est, quid mirum, si nescias, quousque se porrigat? Humo tegitur, o quantis suis prætextibus necessitatis, convenientiæ, caritatis, majoris gloriæ Divinæ penetrat maledictus amor habendi in corda plurimorum, ut illic lateat. An non vides, ut fibras suas insinuet ipsis Religiosis, qui tamen reliquerunt fructum? Erit Ecclesiastes, qui è suggesto avaritiam fulminet quasi Hy-

dram mille capium. Et faxit DEUS ut non procuraverit suggestum eadem avaritiæ instinctu. Necessè est tur est subtili examine rimari te ipsam quia avaritia profundè jacet. Cæcùm fieri potest, ut tu majore affectu adhæreas tuo tenui peculo, quam plus pingui & splendide hæredat. Unde nisi ex pulvere nutritur serpens & tamen illum non minori appetente factu, quam tu panis edulium. *Expente pulvis panis ejus.* Il. 65. 25. oportet igitur ut assuescas experiri tum capere in illis reculistuis, tum juxta statum tutum ad te pertinentem, nare libenter, alienare vel expendere libenter, eleemosynas, quoad poterit libenter pauperibus erogare. Si videris ista plus quam libenter facere bonum erit indicium. At si in eorum difficultatem perentiscas, noli tibi indulari. Non erunt in te per Deum etiam fructus illi pestiferi, quos creat avaritia, quia parum habet, unde metriatur. An credis etiam abesse radice

XXXI.

Ducam te per semitas æquitatis, quas cum ingressus fueris, non ardebuntur gressus tui, & currens non habebis offendiculum. Prov. 4. 11.

1. **C**onsidera, quæ sint istæ semitæ æquitatis, per quas DEUS te ducere pollicetur. Sunt Evangelica consilia. Ejus mandata vocantur *Via Consilia Semitæ*, juxta illud: *Vias tuas Domine demonstra mihi, & semitas tuas edoce me.* Viæ magis sunt notæ, mi-

nus semitæ. Et ideo ad illas sufficit, ut quis tibi digito demonstrat. *Demonstra mihi.* Ad istas opus est aliquo, qui diligenter doceat: *Edoce me.* Itaque à DEO pete etiam de his bene instrui, ut ad sequendum movere possint, si fuerit ad ejus gloriam.